

Een wedstrijd volgt niet een normaal ontwerpproces.

In een normaal ontwerpproces starten architect en opdrachtgever samen met het opstellen van een projectdefinitie en programma.

Doorheen het afwegen van verschillende concepten en scenario's worden de behoeften van de opdrachtgever en de randvoorwaarden van het terrein duidelijk voor alle partijen en kunnen keuzes in gemeenschappelijk overleg gemaakt worden.

In een wedstrijd valt dit gemeenschappelijke overleg weg en wordt de ontwerper gedwongen keuzes te maken in plaats van de opdrachtgever. Op basis van die keuzes wordt de ontwerper echter beoordeeld en geselecteerd en is er geen mogelijkheid tot repliek. Toch stelt zich de vraag naar procesbereidheid, enigszins contradictorisch

Het voorgestelde ontwerp is een weloverwogen eerste benadering die de mogelijkheden en randvoorwaarden van het terrein en van het programma duidelijk tracht te maken.

Het is een hypothese van oplossing die moet getoetst worden aan de verwachtingen van de opdrachtgever. Door nu zo goed mogelijk te anticiperen op de veronderstelde verwachtingen van de opdrachtgever, wordt het voor deze echter moeilijker in te grijpen op het ontwerpproces.

De realisatie van het programma binnen op opgegeven grens is moeilijk haalbaar.

Na optellen van de gevraagde oppervlaktes is er slechts 27% over voor muurdiktes, sanitair, circulatieruimten, technische lokalen en bergingen.

Het groeipotentieel van de school weerspiegelt zich niet in de fysische norm. Daarom moeten er prioriteiten gesteld worden.

Wij hebben volgende opties genomen om de fysische norm te halen:

- de afmetingen van de klassen en de polyvalente ruimte (= 2 klassen) zijn nominaal genomen: muurdiktes inbegrepen. De muurdiktes zijn minimaal gehouden (20 cm) zodat er slechts 5,5% van de oppervlakte verloren gaat. Een klas meet 51 m² netto. De beglaasde wanden zijn dunner en kunnen aan de buitenzijde van het raster geplaatst worden, dan blijft er 52,8m² over.

- de refter fungeert ook als circulatieruimte zodat de circulatieruimte rond de tafels ook dient als toegang tot de klassen en zodat in extremis 180 kinderen in deze refter kunnen opgevangen worden.

- er is geen verdieping want er is geen ruimte voor trappenhuisen (er is voor de brandveiligheid minstens één gecompartmenteerde trap nodig, de tweede kan een open trap zijn).

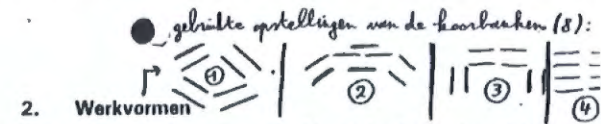
- het sanitair voor de kinderen is rechtstreeks toegankelijk vanaf speelplaats

- het directielokaal is beperkt tot 24,5 m², de leerkrachtenkamer tot 48 m² netto; in vergelijking met andere scholen en in verhouding met de bezetting zouden deze oppervlaktes in principe moeten volstaan; zoniet zal er elders ingekrompen moeten worden

- een berging per 2 klassen is wenselijk maar niet haalbaar tenzij er elders 30 m² bespaard wordt

In deze eerste fase is er alleen onze eigen ervaring in te brengen, als actieve ouder of als ontwerper van gerealiseerde basisscholen.

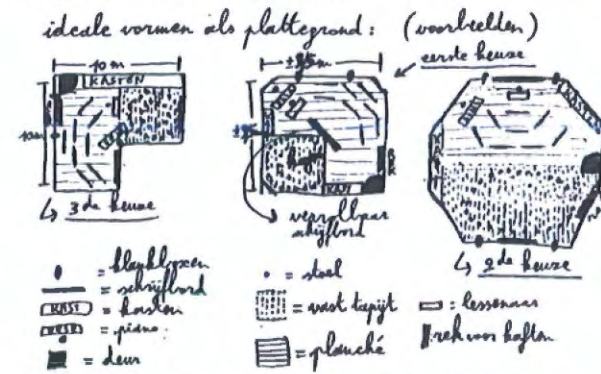
De input van de leerkrachten en zelfs van de leerlingen blijft voor ons relevant omdat zij de uiteindelijke gebruikers zijn. Wij hanteren een checklist voor de leerkrachten zodat specifieke wensen en verwachtingen expliciet gemaakt worden.

Welke werkvormen zijn van toepassing (klassikaal onderricht, in een kring, laten zien, voordoen, werken aan de werkbank,...) ?

- rechte stoelen in grote groep
- opstelling met hoorbanken voor ogen
- niet stellen + pupiters (klassik. instructie) - mogelijk rond de

Welk is de benodigde ruimte (lengte, breedte), de gepaste opstelling voor 30. elk van deze werkvormen ? (schetsje maken ?)

Heeft het zin de klasruimte op te splitsen in verschillende zones om deze werkvormen toe te laten ? zeker en vast !!!

↳ dat maakt het praktisch overzichtelijker en geeft ruimte

Ziet U middelen om het overgaan van de ene werkvorm naar de andere te vergemakkelijken ?

↳ mogelijkheid om 2 à 3 opstellingen tegelijk uitgesteld te hebben. (2 gedeeltes met stoelen in kring + 1 gedeelte met opstellig hoorbank en reekpupiters) → (cf. hierboven in het afsn.)

In het verleden lieten wij de kinderen de school van hun dromen tekenen zodat de kinderwereld opnieuw tot ons kon doordringen op een bewuste manier.

Kinderen gaan graag naar school, zijn bezeten om te weten en willen graag tussen andere kinderen opgroeien.

De klas moet een gezellige plek zijn, warm (houten vloer, tapijtjes, kleur, hoekjes, licht).

De klas is een atelier om te werken, een labo om te experimenteren en te exploreren

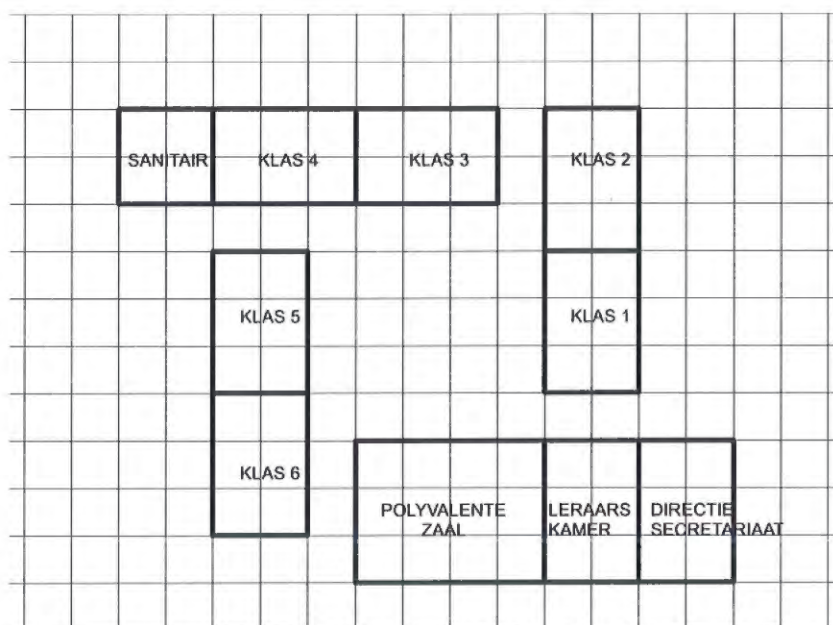
De school is een veilige plek, veiligheid geeft gevoel van vrijheid. De schoolpoort geeft vorm aan de afbakening van het territorium. Maar ook de weg naar school, het buitengebeuren: sport, water, veel groen en natuur zijn elementen waar de aandacht van de kinderen sterk naar toe gaat.

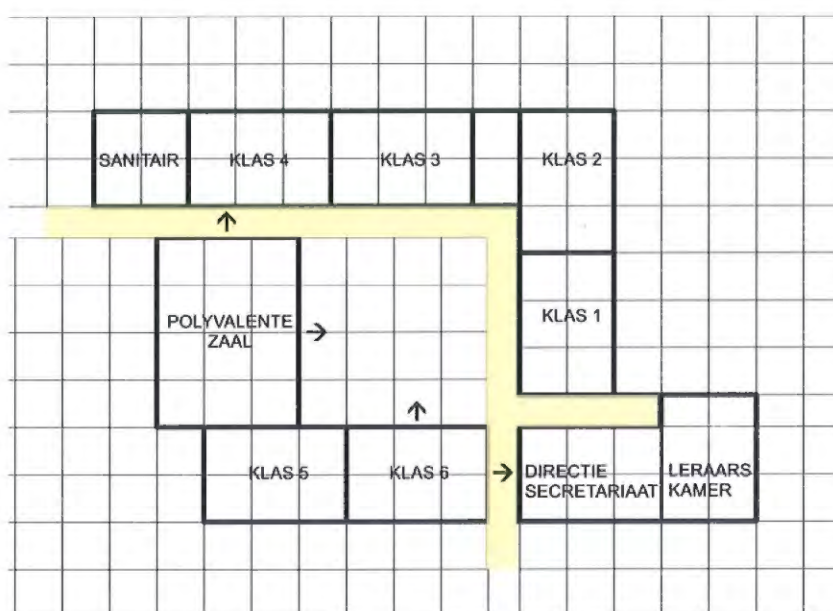
De school is een gemeenschap, een dorp, klassen worden door de kinderen bijna steeds geschikt rond een gemeenschappelijke ruimte.

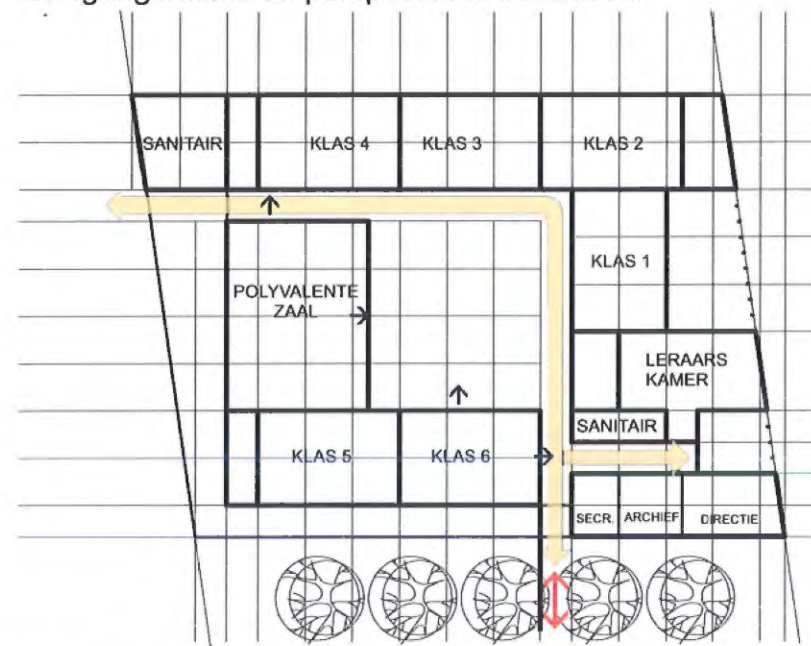
De turbine wordt lokaal aangepast om andere functies te integreren: polyvalente ruimte (= 2 klassen met korte zijde aan daglicht), sanitair, secretariaat, enz.

Om het project binnen de fysische norm te brengen wordt het raster ineengeschoven
De administratie moet dicht bij de inkom liggen, representatief, het is belangrijk te zien en gezien te worden.

Door deze ingrepen vervalt de turbine en ontstaat een haakvormige circulatie: er is een logische toegang voor bezoekers en een snelle toegang naar de speelplaats voor de kinderen, aansluitend bij het sanitair. Bezoekers vinden het secretariaat en directie vóór ze in het schoolgebouwen terecht komen. Omdat het gebouw verscholen ligt achter een rij waardevolle beuken moet de hoofdtoegang aangekondigd en begeleid worden. Het is belangrijk deze toegang mooi tussen twee beukenstammen te centreren om voldoende doorgangruimte en perspectief te behouden.

Het bouwvolume moet compact en bevattelijk gehouden worden. De wens om aan de speelplaatszijde een overdekte speelplaats te creëren, de behoefte aan een luifel voor de zuid gesitueerde klassen en de hoek van 82° met de straat vertalen zich gezamenlijk in een parallellogramvormig dak, waarvan aan de straatzijde de overtollige overdekking van buitenruimte weggehaald wordt in de vorm van patio's, die d.m.v. een stalen portiek een filtering krijgen naar de straat toe.

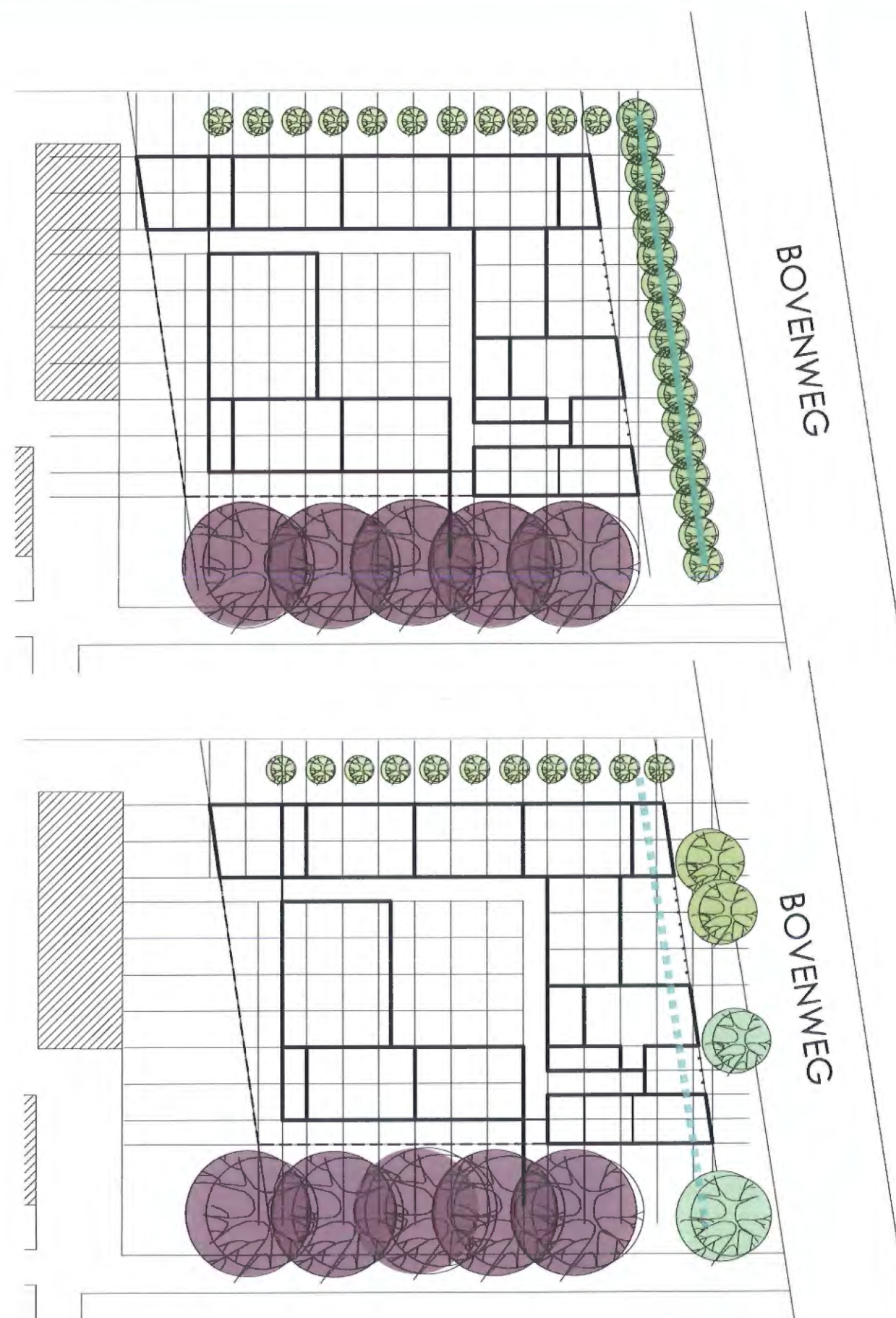
Het perceel is landelijk en groen. De opgaande groenstructuur in de oprijlaan geven een sterke ordening aan het terrein. De 5 zwarte beuken aan de noordzijde van de dreef en de paardekastanjes aan de zuidzijde ervan zijn zeer waardevolle hoogstammen en moeten behouden worden. De knotwilgen aan de noordelijke perceelsgrens vormen eveneens een landschappelijk waardevolle afbakening van het terrein met ecologische waarde.

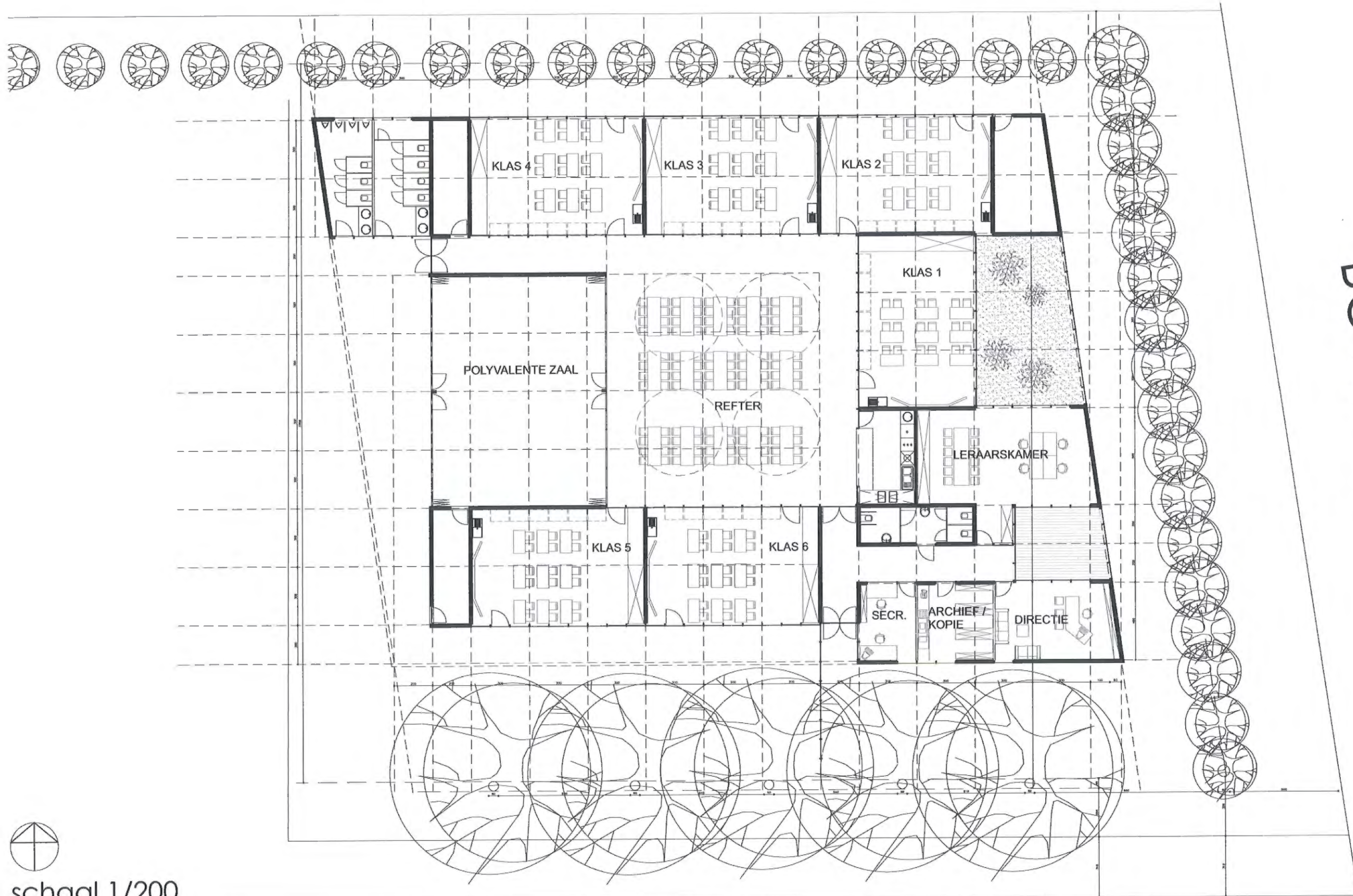
De rij met 17 populieren aan de straat en de bijbehorende struiklaag vormen een markant gegeven aan de Bovenweg. Optie voor behoud is zeker te verantwoorden. Anderzijds zijn populieren ecologisch niet zo waardevol en is hun levensduur redelijk beperkt. Bovendien sluiten ze het perceel visueel af van de dorpskern, waardoor de aanwezigheid van deze belangrijke gemeenschapsfunctie nauwelijks aangekondigd wordt in het straatbeeld. Het verwijderen van de struiklaag en het snoeien van de onderste takken kan het gebouw een stuk zichtbaarder naar de straat toe maken, terwijl de populierenrij inspeelt op de verticale geleding van het buitenschrijnwerk (en omgekeerd).

Het valt echter te overwegen deze populieren te rooien en het schoolgebouw een zestal meter dichterbij de straat in te planten (met de hoofdtoegang weerom gecentreerd tussen twee beukenstammen). Daardoor ontstaat een grotere zichtbaarheid en relatie met het dorp. Deze keuze moet in samenspraak met de school, de gemeente en eventueel hogere overheden gemaakt worden.

Indien de populieren gerooid worden en het gebouw opgeschoven, blijft er voldoende ruimte over om aan de straatzijde nieuwe hoogstammen te planten, op strategische plaatsen t.a.v. de architectuur zodat een landschappelijke aankleding ontstaat die verder gaat dan alleen maar ruimtelijke afbakening. Ook aan de zijde van de speelplaats ontstaat meer ruimte en vergroot de afstand tot de klascontainers, wat organisatorische voordelen heeft, zowel tijdens de werf als bij latere uitbreidingen.

Ten slotte geeft het rooien van de populieren een betere werftoegang en minder kans op beschadiging van de beuken tijdens de werken.

BOVENWEG

schaal 1/200

De administratieve gang is onmiddellijk bereikbaar voor bezoekers.

Het secretariaat situeert zich bij de inkom, zodat de administratieve kracht een oogje in het zeil kan houden. Er bestaat mogelijkheid tot 'loket'. De administratieve gang heeft rechtstreekse lichttoetreding via de patio.

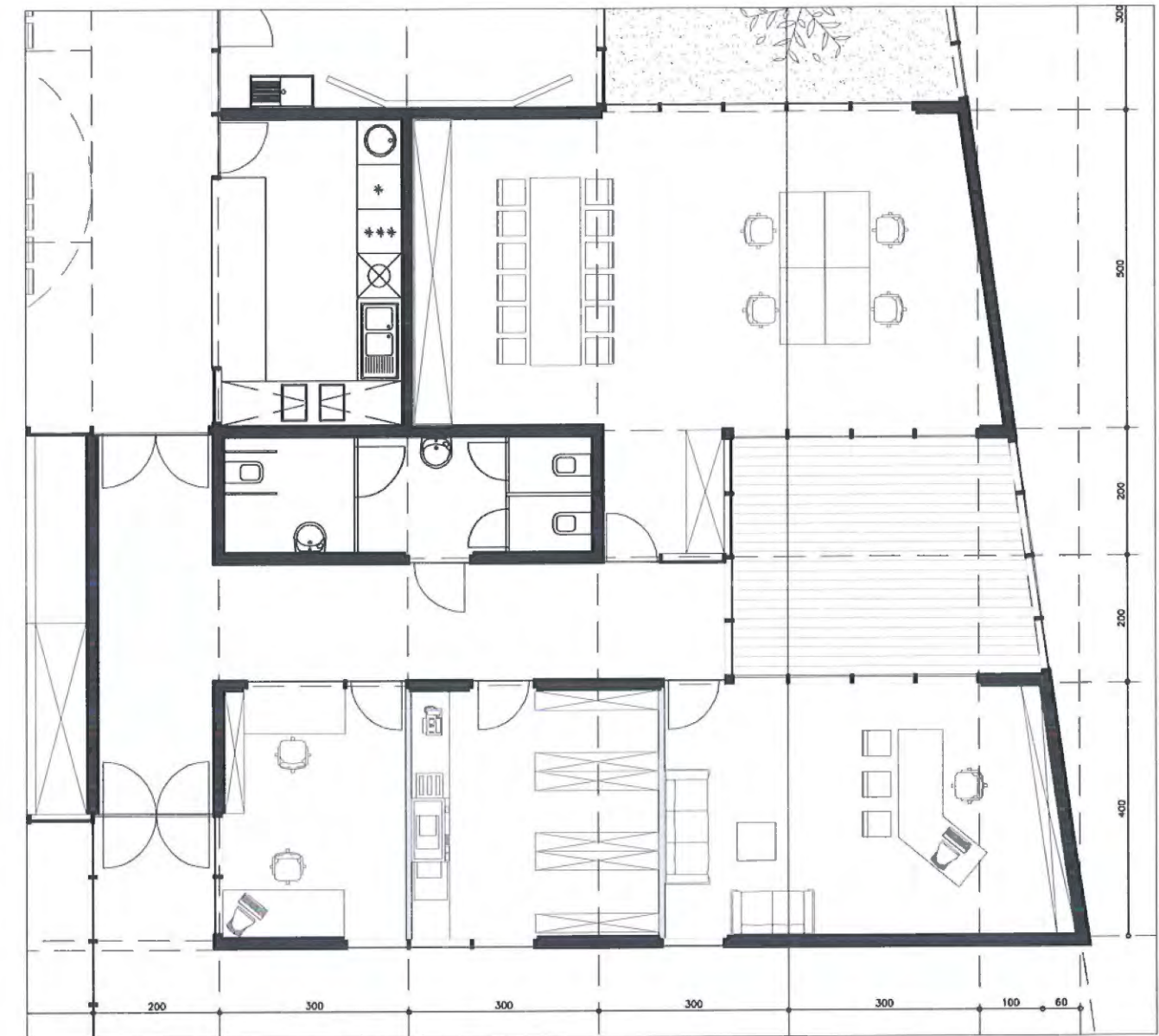
Het kopieerlokaal en archief situeren zich tussen secretariaat en directie.

De directie heeft naast een bureautafel, waar mensen kunnen ontvangen worden voor een individueel gesprek ook een zithoek of vergaderhoek voor besprekingen.

Het leraarslokaal is voldoende ruim om met een 12-tal personen aan een grote vergadertafel te zitten met daarnaast nog een aantal individuele werkplekken aan centraal gegroepeerde bureaus of aan een lineair werkvlak. De inplanting van een kitchenette behoort tot de mogelijkheden.

Directie en leraarslokaal grenzen aan een patio (terras) met voldoende privacy om zich terug te trekken, te roken of te lunchen).

Het is aan te raden inbraakdetectie te voorzien. Ten slotte is er sanitair voor het personeel en een rolstoeltoegankelijk toilet.

schaal 1/100

In de klassen is gezorgd voor veel licht en transparantie met meestal tweezijdige belichting. Tegelijk wordt oververhitting vermeden door oriëntatie op het noorden of het oosten. De klassen op het zuiden zijn beschermd door een luifel. De zwarte beuken zorgen eveneens voor schaduw.

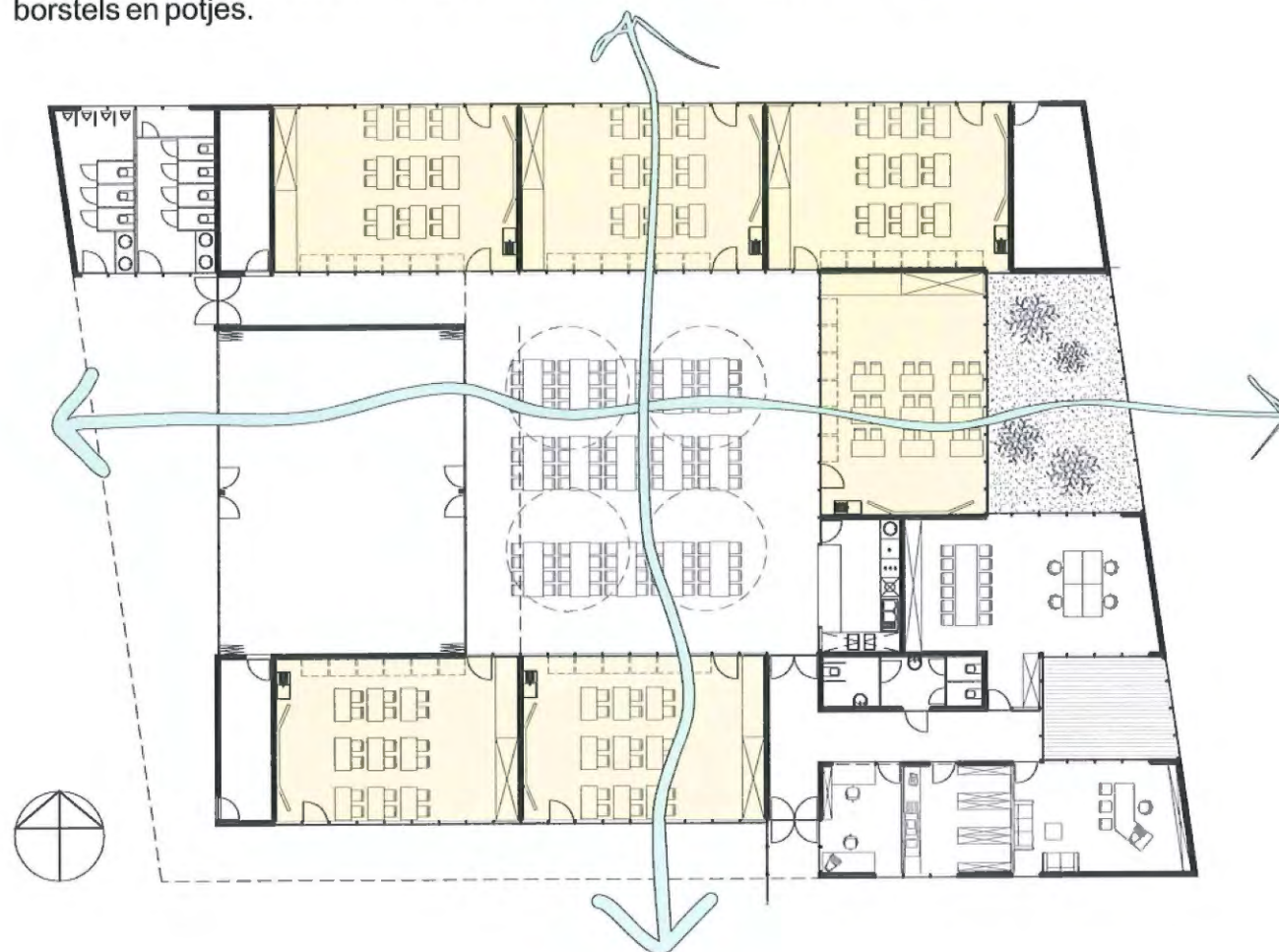
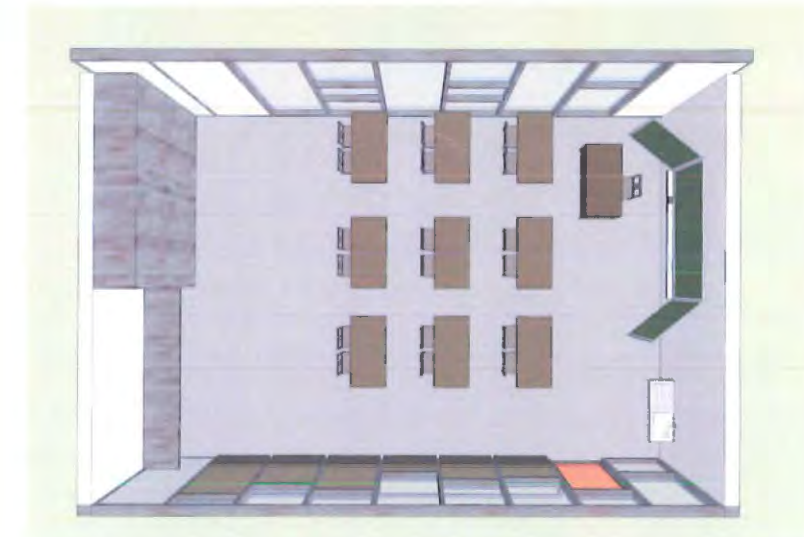
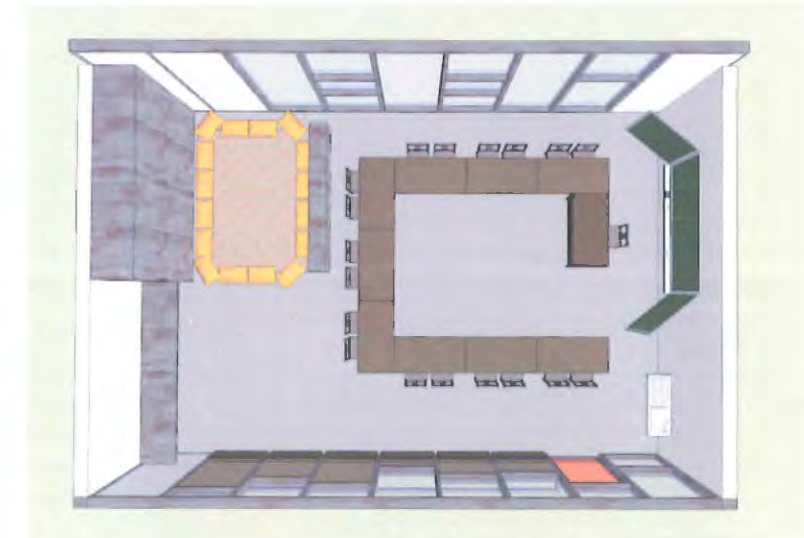
De klassen hebben een neutrale lay-out en zorgen voor de nodige multifunctionaliteit: klassikaal onderricht, gespreksronde, opzoekwerk (bibliotheek, internet), ontspannen, atelier, verzamelen, tentoonstellen, projectwerk, groepswork, individuele begeleiding.

Grote kasten zorgen voor de nodige berging, er is een vast werkvlak van 3m lengte. Opklaptafels aan wand centrale ruimte kunnen voor bijkomend werk- of tentoonstellingsvlakken zorgen. De zones boven de werkvlakken zijn bekleed met bulletin board dat als prikbord dienst doet. De werkvlakken kunnen bij het hoekenwerk ingeschakeld worden.

Door hun inplanting hebben de klassen een eigen karakter: 3 zijn eerder introvert, 3 extravert (sterke relatie met de centrale ruimte)

Er wordt gedacht aan volgende materialen: vloer in gepolijst beton, houten schrijnwerk, bulletin board, mogelijkheid om een losligend tapijt te plaatsen in de praat- of leeshoek, rolgordijnen, eventueel een houten platform als alternatief voor het tapijtje, houtwolmagnesiumplaten voor de zoldering (akoestiek, brandveiligheid).

De technische installaties zijn toekomstgericht (smart board, beamer, meerdere PC's). Een grote porseleinen gootsteen is praktisch voor het uitwassen van borstels en potjes.

De refter is een centrale hoge ruimte met een oppervlakte van 13 x 14 m (182 m²) en 5 m hoog. Deze ruimte kan polyvalent gebruikt worden: als refter, circulatieruimte, voor activiteiten voor de hele school, als overdekte speelplaats (als de polyvalente ruimte een andere bestemming gekregen heeft), als feestzaal, voor tentoonstellingen of happenings

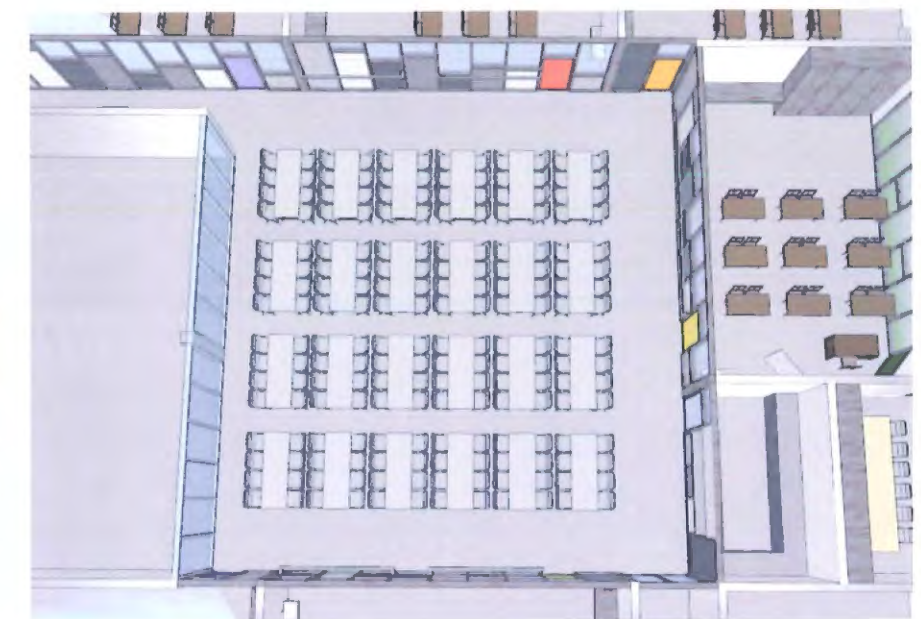
De scheidingswanden met de klassen zijn verticaal doorgetrokken en zorgen voor zenitaal licht dat gefilterd wordt door een soort oversizede abat-jours. Het voorstel is om de ruimte te compartimenteren d.m.v. cilinders in transparant gekleurd gordijnstof, 1,5m hoog, met een diameter van 450 cm, die aan de zoldering hangen en daar effectief de rol van abat-jour vervullen (filteren en kleuren daglicht, verspreiden kunstlicht) en die met een katrolstelsel neergelaten kunnen worden tot op 50 cm van de vloer zodat er intieme kamers van 16 m² ontstaan, waar een hele klas samen kan zijn (verhalen vertellen, dansen, verkleed) of waar projectwerk tentoongesteld kan worden.

Bij opstelling als refter is er plaats voor 120 tot 192 kinderen.

Kleuters kunnen een eigen eetzone hebben. Klaptafels en klapstoelen, die gestapeld kunnen worden op rolkarretjes om ze uit de weg te zetten maken de ruimte snel ombouwbaar en dus polyvalent. De akoestische kwaliteit moet onder controle gehouden worden: het volledige plafond en de wanden naar de klassen worden absorberend uitgevoerd.

De keuken is inpandig, meet 15 m² (eventueel uitbreidbaar richting leerkrachtenkamer), en is voorzien van de nodige toestellen en een opdientoog van 3m lengte. De inrichting is verder te bespreken en te optimaliseren met de opdrachtgever. Er wordt rekening gehouden met de HACCP normering (zonering, handwasbak).

De keuken is brandveilig gecompartmenteerd van de refter. De toegangsdeur is een branddeur en de bedieningstoog is voorzien van een brandwerend rolluik of valluik dat aangestuurd wordt door de branddetectiecentrale. Een CO2 blusser en een branddeken worden voorzien.

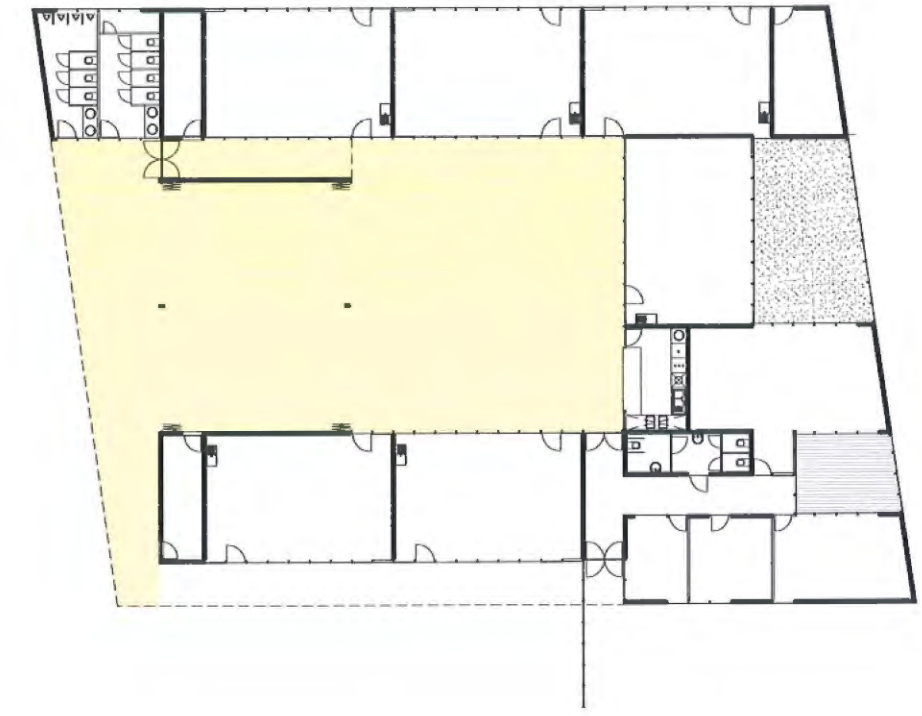
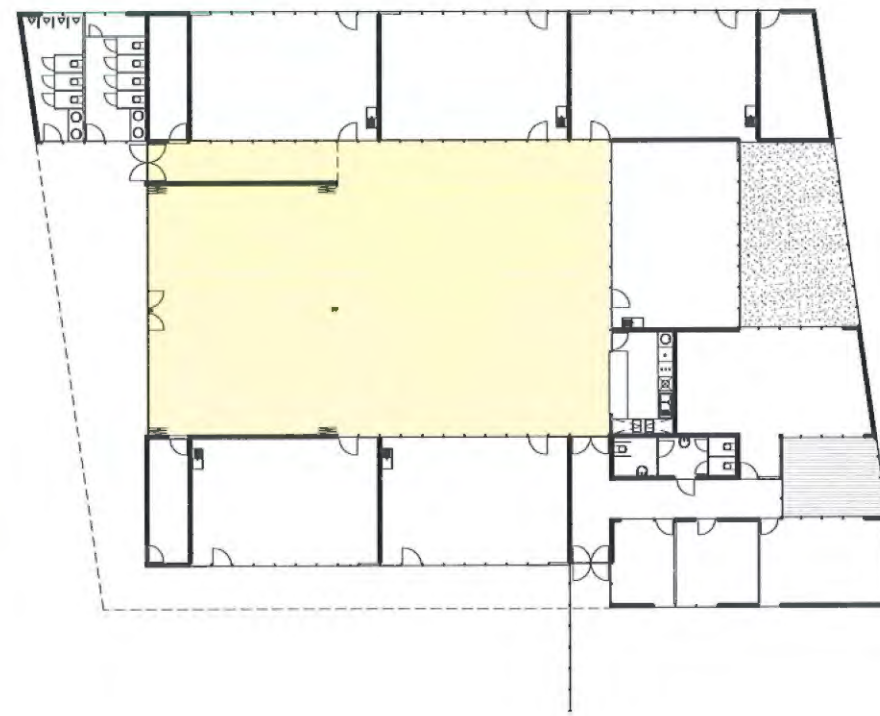
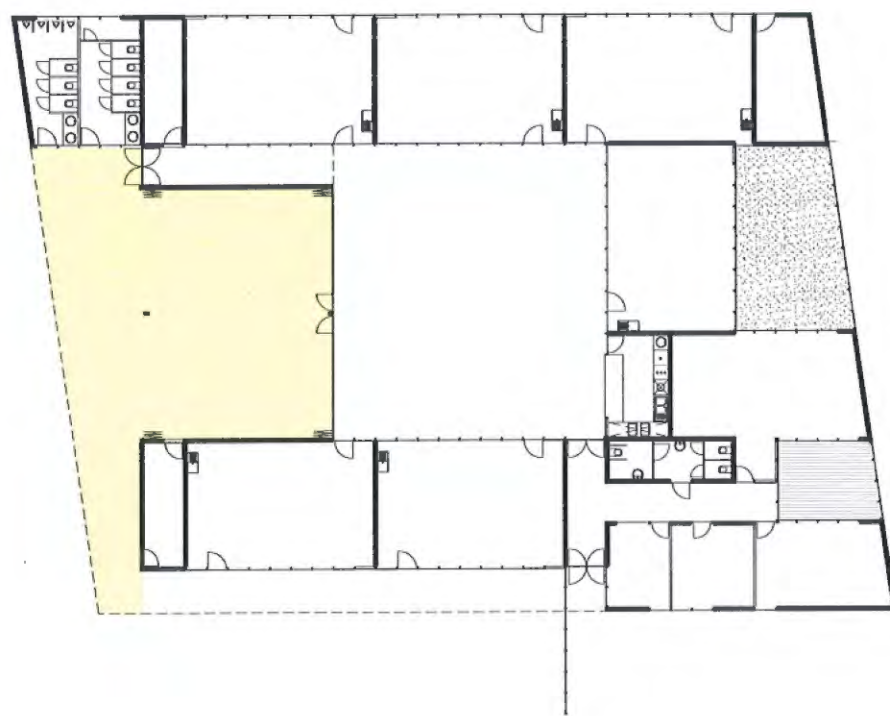
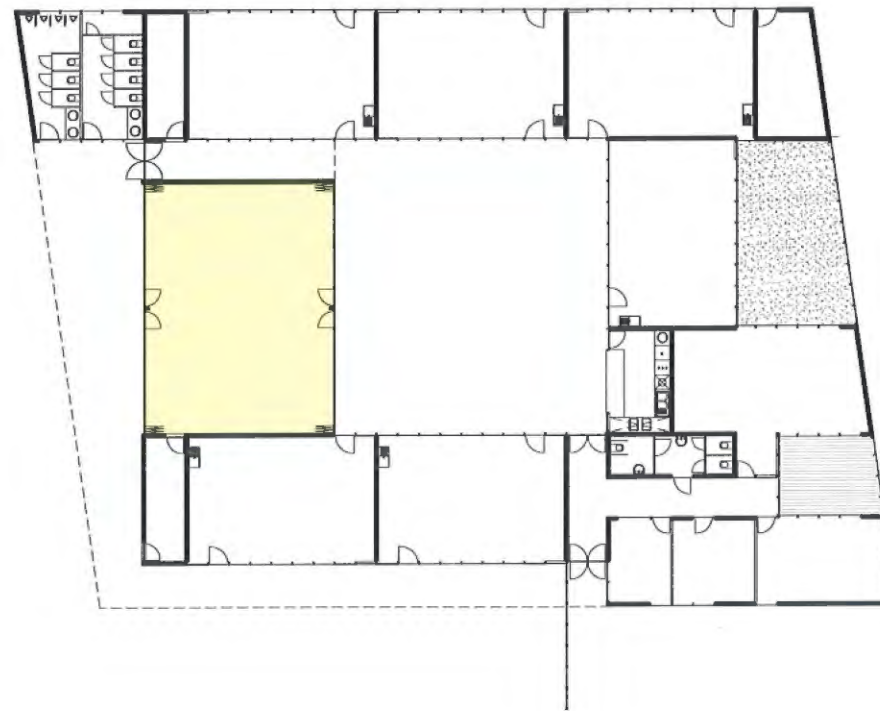

De polyvalente ruimte meet 12 x 9 m nominaal en kan overlans in twee gedeeld worden zodat er 2 klassen kunnen ontstaan, die dan evenwel met hun korte zijde naar het licht gericht zijn.

De polyvalente ruimte beschikt best over een aparte berging voor turntoestellen, speelplaats voorzieningen (ballen, netten, fietsjes, ...) en de klaptafels en -stoelen.

Indien gewenst kan een wand met klimrekken uitgerust worden.

Indien financieel haalbaar wordt de ruimte afgesloten met harmonica schuifdeuren, zowel naar de speelplaats als naar de centrale ruimte zodat deze polyvalente ruimte volledig opengezet kan worden naar de speelplaats (en fungeren als échte overdekte speelplaats) of naar de centrale ruimte zodat ze als uitbreiding van deze kan dienen (feesten) of naar beide zodat in de zomer de school als een openlucht school kan opgevat worden.

Geuroverlast en controle zijn de zwakke punten van menig sanitair. Ook de kinderen klagen vaak over gebrek aan hygiëne.

Het sanitair voor de kinderen is bereikbaar via de speelplaats zodat controle en toegankelijkheid optimaal is tijdens de speeltijd. De toegang bevindt zich onder de luifel. De ruimte is goed geventileerd, door de ligging buiten worden onaangename geuren uit het schoolgebouw geweerd. Er is mogelijkheid tot creatie van een sas (dat dan buiten de fysische norm valt).

Het sanitair voor personeel en rolstoelgebruikers bevindt zich in de administratieve gang.

De technische ruimte is gelegen aan de straatzijde (beperking invoerleidingen). Behalve aan de polyvalente ruimte, is er een gemeenschappelijke berging tussen het sanitair en klas 4.

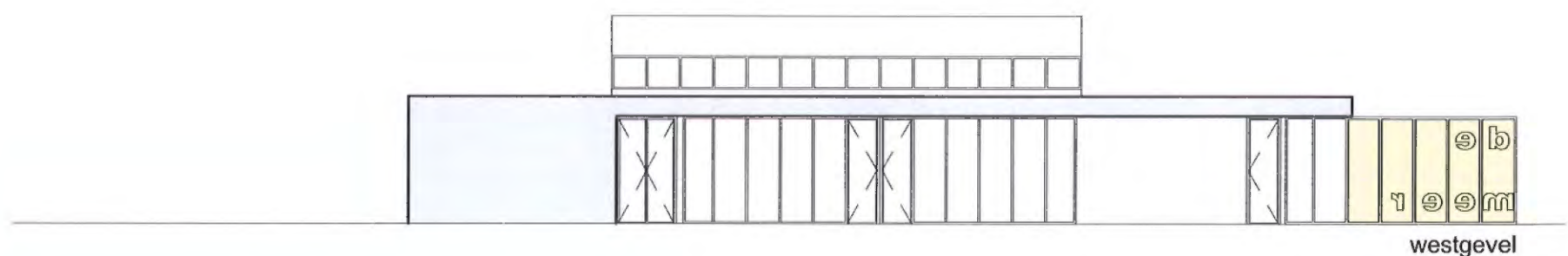
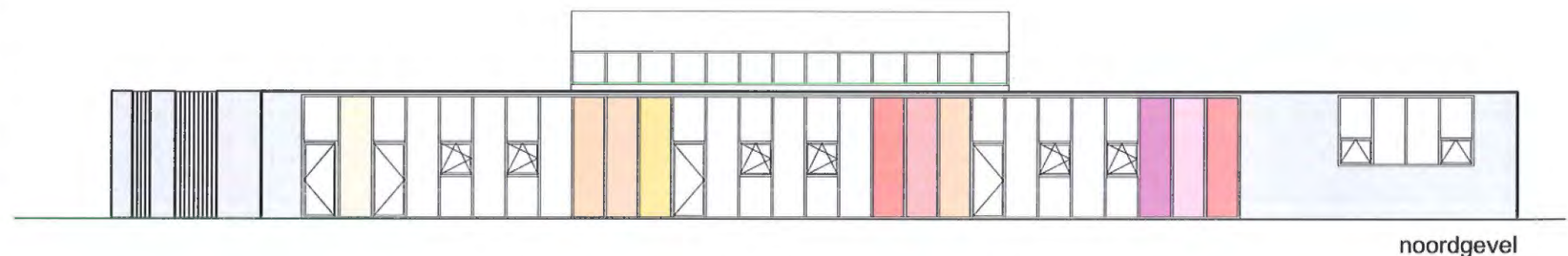
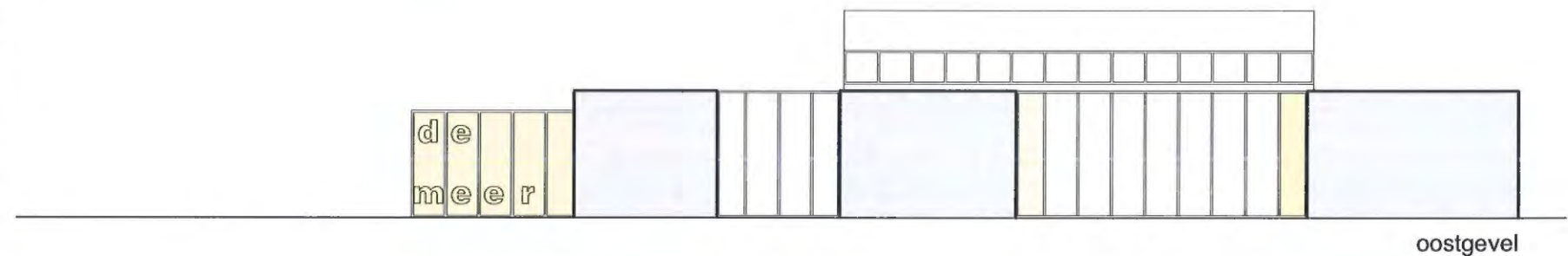
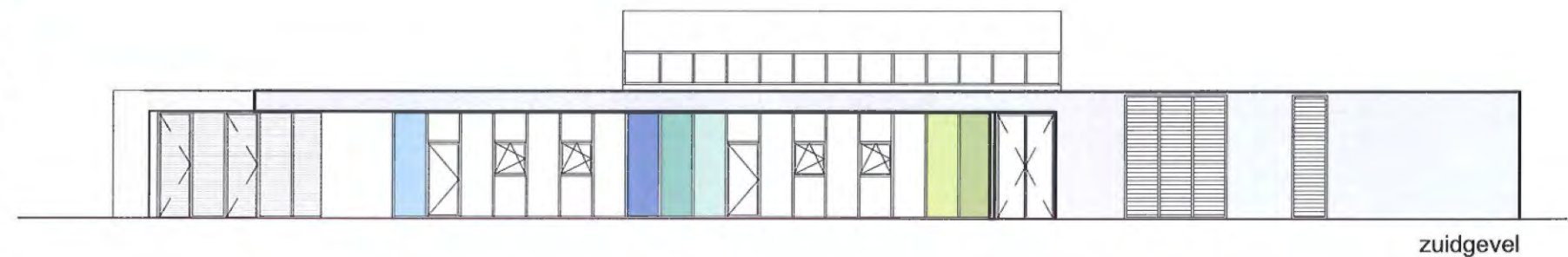
Eenvoud en rust zijn de boodschap: er wordt gestreefd naar een eenvoudig volume, het volledige programma is gevat binnen een omschrijvende parallellogram (parallel aan de straat). Volledig gesloten gevelpartijen wisselen af met raampartijen van vloer tot dakrand of onderzijde luifel, waardoor het beeld van een 'doos met gaten' vermeden wordt en er een grote coherentie ontstaat.

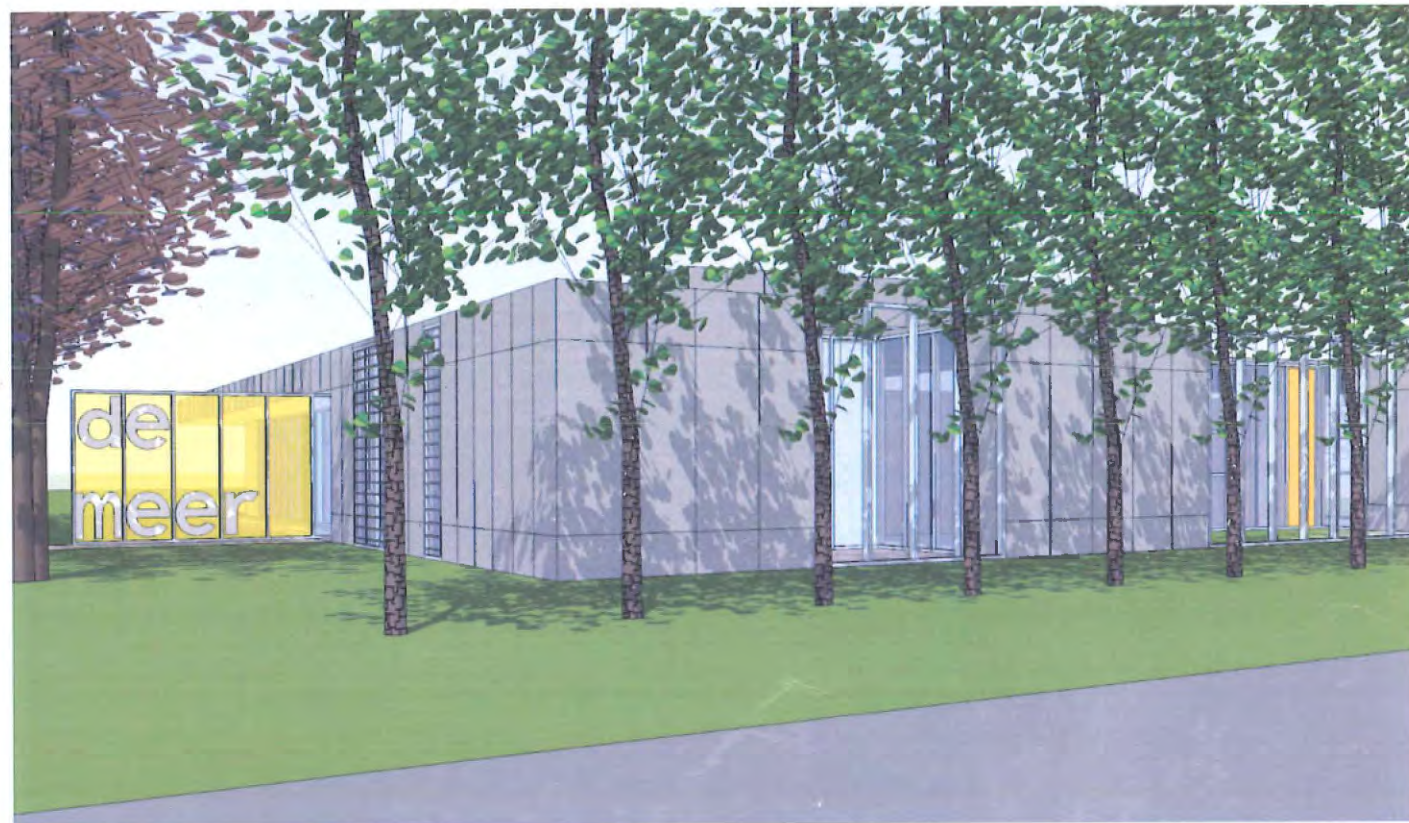
De gesloten gevelpartijen zijn beperkt in oppervlakte. De wens om het aantal verschillende bouwmaterialen zoveel mogelijk te beperken, om het front van de overkragende luifels en de dakrand van het hoger deel boven de refter in hetzelfde materiaal uit te voeren als de gesloten gevelvlakken en de noodzaak om de dikte van de buitengevels beperkt te houden, terwijl er toch 15 cm minerale wol moet geplaatst worden, motiveert de keuze voor een plaatmateriaal in bijvoorbeeld vezelcement of HPL. Het BPA vermeldt als gevelmateriaal echter: "in het algemeen: baksteen of hardsteen", maar in het bijzonder zou, in samenspraak met opdrachtgever en vergunnende overheid hiervan misschien afgeweken kunnen worden. In deze fase pinnen we ons liever niet vast op de keuze van één bepaald gevelmateriaal.

Het schrijnwerk is dragend. De glasroeden kunnen uitgevoerd worden in inlandse den, die gifvrij verduurzaamd is. Aan de buitenzijde worden die afgewerkt met natuurkleur aluminium dekljsten. Daardoor ontstaat een sterke belijning en verticale ritmiek. Per klas zijn één buitendeur en één of twee opengaande ramen voorzien. De positionering en de maat hangen af van het ontwerp van het interieur, en kan in samenspraak met de opdrachtgever vastgelegd worden.

Ook in het buitenschrijnwerk zijn er een aantal gesloten panelen die in gekleurde geëmailleerde glasplaten uitgevoerd kunnen worden. Voor de kleurstelling van het plaatmateriaal is samenwerking met een kunstenaar mogelijk. Meer concreet denken we hierbij aan Frank Bragigand, die enkele jaren geleden artist in residence was in Leuven. (Illustratie: tramhalte Osaka)

De portieken die de patio's begrenzen of die het toegangspad naar de hoofdinkom begeleiden worden uitgevoerd in gegalvaniseerd staal. Er is mogelijkheid tot integratie van de naam, verlichting, gekleurd glas, klimplanten, enz. in dit stalen schrijnwerk.

Door het beeldmateriaal dat de kinderen zelf produceren is er in een lagere school meestal een overmaat aan visuele prikkels aanwezig en verdient het de voorkeur om de architectuur eerder sober op de achtergrond te houden. Anderzijds merken we dat kleuraccenten wel gewaardeerd worden, omdat het een goede basis vormt voor sfeer en karakter van een ruimte.

Het karakter van het interieur wordt bepaald door het licht, de transparantie en het verticale ritme van het schrijnwerk.

De plafonds worden vlak en neutraal gehouden. Omwille van akoestiek, brandweerstand, ecologie en budget gaat onze voorkeur naar fijnradige houtwolmagnesietplaten in wit of 'greige' (in de modewereld wordt deze term gebruikt voor grijs met een beige ondertoon).

De vloer is sterk en gemakkelijk te onderhouden. Sober en egaal verdient de voorkeur. Hierbij wordt aan gepolijst beton gedacht, maar keramische of cementgebonden tegels, gietvloer of lino behoren eveneens tot de mogelijkheden. Bij deze laatste kunnen kleuraccenten toegepast worden indien gewenst.

Het dragende binnenschrijnwerk is lichtgrijs gebeitst, waardoor het een neutralere achtergrond vormt voor de gesloten binnenpanelen die een gekleurde afwerking kunnen krijgen.

Verschillende opties voor de kleurstelling zijn mogelijk en te ontwikkelen in samenspraak met de leerkrachten en eventueel de kunstenaar. Een paar mogelijkheden werden in het 3D-model uitgetest.

